

DZIENNIK URZEDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 11

LWÓW, DNIA 30 LISTOPADA 1938 R.

ROK XLII

„I kiedym ja, jako sędzia wojskowy, dający nagrody, odznaczający ludzi, myślał i przemyślał nad kampanią pod Lwowem, to wielkie zasługi waszego miasta oceniłem tak, jak gdybym miał jednego zbiorowego żołnierza, dobrego żołnierza i ozdobiłem Lwów krzyżem orderu „Virtuti Militari“, tak, że wy jesteście jedynym miastem w Polsce, które z mojej ręki, jako Naczelnego Wodza, za pracę wojenną, za wytrzymałość otrzymało ten order“.

(Józef Piłsudski „Pisma zbiorowe“ t. VI. — z odczytu „Obrona Lwowa“ — str. 95).

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. Zmiana niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych .	439	8. Ruch służbowy	445
2. Sposób udowodnienia czynnego udziału w walkach o niepodległość Państwa Polskiego	440	9. Konkursy	446
3. Ograniczenie uposażenia	442	10. Komunikaty urzędowe: Zaświadczenie sprawności fizycznej — Wykaz przyborów i sprzętu do wychowania fizycznego w szkołach powszechnych — Ulgi w opłatach egzaminacyjnych dla młodzieży szkolnej przy uzyskiwaniu prawa jazdy — Zatwierdzone książki .	446
4. Przejęcie przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych	443	Część nieurzędowa:	
5. Organizacja szkolnictwa	444	11. Stan szkolnictwa w Okręgu Szkolnym Lwowskim w roku szkolnym 1937/38 cz. II. .	449
6. Komisja egzaminacyjna W. K. N.	444	12. Książki i czasopisma	455
7. Komisja egzaminacyjna dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny	445		

1.

ZMIANA NIEKTÓRYCH PRZEPISÓW, DOTYCZĄCYCH ZAOPATRZENIA EMERYTALNEGO FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH I ZAWODOWYCH WOJSKOWYCH

Ustawa

z dnia 12 marca 1938 r.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzpltej Polskiej z dnia 19 marca 1938 r. Nr 17, poz. 125)

Art. 1. Uchyła się moc obowiązującą przepisów art. 2, 3 i 6 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 r. o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 521). Od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej nie stosuje się wspomnianych przepisów również do osób, które przed tym terminem przepisom tym podlegały.

Art. 2. W ustawie z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 20, poz. 160), zmienionej dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 521), wprowadza się zmiany następujące:

„Art. 11. (1) Funkcjonariuszowi państw. i zawodowemu wojskowemu, który po nieprzerwanej co najmniej 10-letniej służbie państw. stał się trwale niezdolnym do służby, a ponadto utracił bez własnej winy w związku przyczynowym ze służbą trwale co najmniej 95% zdolności do zarobkowania — dolicza się przy wymiarze uposażenia emerytalnego w granicach art. 19 ustawy niniejszej 10 lat do czasu służby, podlegającego normalnemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej. W przypadkach, w których utrata zdolności do zarobkowania nie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą — doliczenie, o którym wyżej mowa, może nastąpić za zgodą Ministra Skarbu, wyrażoną na wniosek właściwej władzy naczelnej“;

2) w art. 29 w ust. 1 przepis oznaczony lit. b) otrzymuje brzmienie: „b) gdy z powodów, podanych w pkt a) art. 28, stał się trwale niezdolny do prawidłowego pełnienia służby i utracił przy tym co najmniej 50% zdolności do zarobkowania“;

3) w art. 81 w ust. 1 po zdaniu pierwszym wstawia się przepis następującej treści, jako zdanie drugie: „Przy wliczaniu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, z czasu służby w byłym państwie zaborczym uwzględnia się jedynie okresy rzeczywistej służby, okresów natomiast, podlegających doliczeniu z tytułu korzystniejszego liczenia tej służby, nie uwzględnia się; zastrzeżenie to nie dotyczy osób, odznaczonych orderem wojskowym „Virtuti Militari“ lub „Krzyżem Niepodległości“.

Art. 3. (1) Przepis art. 2 pkt 3 stosuje się również do zaopatrzeń emerytalnych, przyznanych przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

(2) Jeżeli przy zastosowaniu przepisu ust. (1) okazało się, że wysługa emerytalna wynosi mniej aniżeli lat 15, wysokość uposażenia emerytalnego określa się według zasad zdania drugiego ust. 1 art. 19 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r.

Art. 4. (1) Poczawszy od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej z zaopatrzeń emerytalnych, wymierzonych w punktach przy zastosowaniu odpowiednich zasad ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych

i wojska z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 116, poz. 924) lub ustawy o uposażeniu sędziów i prokuratorów z dnia 5 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 134, poz. 1107), będzie pobierana przy wypłatach miesięcznych rat opłata w wysokości 4% należnego zaopatrzenia. Od dnia 1 kwietnia 1939 r. wysokość wspomnianej opłaty zmniejszać się będzie co rok o 1% aż do dnia 31 marca 1942 r., z którym to dniem pobieranie opłaty ustanie zupełnie.

(2) Opłata, przewidziana w ust. (1), będzie pobierana również od wszelkich dodatków do zaopatrzenia emerytalnego.

(3) Opłata, o której mowa w ust. (1)—(2), nie będzie pobierana od zaopatrzeń, których wysokość wraz z dodatkami nie przekracza: dla emerytów — kwoty 100 zł, dla wdów — kwoty 50 zł, dla sierót zaś — kwoty 25 zł miesięcznie.

(4) Jeżeli przy zastosowaniu opłaty, o której mowa w ust. (1) — (2), okazało się, że zaopatrzenie miałoby wynosić mniej, aniżeli 100 zł, 50 zł lub też 25 zł, opłata powyższa będzie zmniejszona do kwoty, o którą zaopatrzenie przekracza normy, określone w ust. (3).

(5) Opłata, przewidziana w ust. (1) i (2), nie będzie pobierana również od zaopatrzeń emerytalnych odznaczonych orderem wojskowym „Virtuti Militari“ lub „Krzyżem Niepodległości z Mieczami“ oraz zawodowych wojskowych, uznanych za inwalidów wojennych.

Art. 5. Upoważnia się Ministra Skarbu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych z uwzględnieniem zmian, wynikających z przepisów, wydanych do dnia ogłoszenia ustawy niniejszej.

Art. 6. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1938 r., z wyjątkiem przepisów art. 2 pkt 1) i 2), które wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r.

Prezydent Rzeczypospolitej

I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów

Sławoj Składkowski

Minister Skarbu:

E. Kwiatkowski

2.

SPOSÓB UDOWODNIENIA CZYNNEGO UDZIAŁU W WALKACH O NIEPODLEGŁOŚĆ PAŃSTWA POLSKIEGO

Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 22 stycznia 1938 r.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzpltej Polskiej z dnia 9 lutego 1938 r. Nr 8, poz. 50)

Na podstawie art. 2 ust. (2) ustawy z dnia 2 lipca 1937 r. o zapewnieniu pracy i zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 464) zarządzam co następuje:

§ 1. Czynny udział w walkach o niepodległość Państwa Polskiego, uprawniający do ubiegania się o pracę w trybie i na warunkach ustawy z dnia 2 lipca 1937 r. o zapewnieniu pracy i o zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 464), stwierdza zaświadczenie, wystawione przez właściwe władze wojskowe.

§ 2. Zaświadczenie otrzymać mogą osoby, które:

- a) należały do organizacji lub formacji niepodległościowych wymienionych w załączniku Nr 1,
- b) nie należąc do organizacji lub formacji niepodległościowych, brały czynny udział w walkach o niepodległość Państwa Polskiego.

§ 3. Władzami właściwymi do wydania zaświadczeń dla osób, należących do organizacji lub formacji niepodległościowych są:

1. Wojskowe Biuro Historyczne,
2. Komisja Kwalifikacyjna Polskiej Organizacji Wojskowej przy Wojskowym Biurze Historycznym,
3. Archiwum Wojskowe,
4. Dowództwo Okręgu Korpusu Nr VII,
5. Dowództwo Okręgu Korpusu Nr VIII, w zależności od okoliczności, która z wyżej wymienionych władz oraz instytucyj przechowuje akta danej organizacji lub formacji niepodległościowej (załącznik Nr 2).

§ 4. Władzą właściwą do wydawania zaświadczeń:

- a) dla osób, które nie należąc do organizacji lub formacji niepodległościowych, wyszczególnionych w załączniku Nr 1, brały czynny udział w walkach o niepodległość Państwa Polskiego,
- b) dla osób, które z jakichkolwiek powodów nie otrzymały zaświadczenia od władzy właściwej wskazanej w § 3, jest Ogólna Komisja Orzekająca przy Wojskowym Biurze Historycznym, która wydaje zaświadczenia według wzoru, podanego w załączniku Nr 3.

§ 5. W przypadku niemożności uzyskania zaświadczenia od władz lub instytucyj, wymienionych w § 3, interesowany powinien przedstawić Ogólnej Komisji Orzekającej przy Wojskowym Biurze Historycznym oświadczenie, wystawione przez co najmniej dwóch świadków, odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości, którzy jednocześnie z interesowanym pełnili służbę w danej organizacji lub formacji niepodległościowej, stwierdzające czynny udział interesowanego w walkach o niepodległość; podpisy świadków mają być uwierzytelnione.

§ 6. Podania o wydanie zaświadczeń, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, oraz zaświadczenia te są wolne od opłat stemplowych na mocy art. 142 pkt 5) oraz art. 160 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 1 lipca 1936 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 64, poz. 404).

§ 7. Zaświadczenia, wydane do czasu ogłoszenia rozporządzenia niniejszego przez władze lub instytucje wojskowe, wskazane w § 3, a stwierdzające udział danej osoby w organizacjach lub formacjach niepodległościowych wymienionych w załączniku Nr 1, zachowują nadal swą ważność i zastępują zaświadczenia wymienione w § 1.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wojskowych:

Kasprzycki

Załącznik do rozp. Min. Spraw
Wojsk. z dnia 22 stycznia 1938 r.
(poz. 50).

Wykaz organizacji oraz formacji niepodległościowych

1. Organizacja Bojowa Polskiej Partii Socjalistycznej od 1 sierpnia 1904 r. do 31 grudnia 1912 r. — 2. Związek Walki Czynnej od 1 czerwca 1908 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 3. Związek Strzelecki od 1 grudnia 1910 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 4. Strzelec od 1 grudnia 1910 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 5. Armia Polska od 1 października 1910 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 6. Polskie Dru-

żyny Strzeleckie od 31 lipca 1911 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 7. Sokole Drużyny Polowe od 1 lipca 1912 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 8. Drużyny Bartoszwowe od 1 lipca 1912 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 9. Drużyny Tow. im. Kościuszki od 1 lipca 1912 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 10. Drużyny Podhalańskie od 1 lipca 1912 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 11. Legiony Polskie (Polski Korpus Posiłkowy, Polska Siła Zbrojna) od 1 sierpnia 1914 r. do 11 listopada 1918 r. — 12. Bajorczycy od 21 sierpnia 1914 r. do 22 sierpnia 1915 r. — 13. Legion Puławski od 18 października 1914 r. do 13 października 1915 r. — 14. Brygada Strzelców Polskich od 13 października 1915 r. do 21 lutego 1917 r. — 15. Dywizja Strzelców Polskich od 21 lutego 1917 r. do 6 sierpnia 1917 r. — 16. I Korpus Polski od 6 sierpnia 1917 r. do 7 lipca 1918 r. — 17. II Korpus Polski od 6 grudnia 1917 r. do 12 maja 1918 r. — 18. III Korpus Polski od 15 stycznia 1918 r. do 22 sierpnia 1918 r. — 19. Oddział Polski w Odesie od 23 listopada 1917 r. do 20 kwietnia 1918 r. — 20. Polska Oddzielna Brygada na Kaukazie od 25 grudnia 1917 r. do 26 lipca 1918 r. — 21. Oddział na Murmanii od 29 czerwca 1918 r. do 11 listopada 1918 r. — 22. Oddział na Kubaniu od 24 sierpnia 1918 r. do 11 listopada 1918 r. — 23. IV Dywizja Gen. Żeligowskiego od 23 października 1918 r. do 11 listopada 1918 r. — 24. V Dywizja Syberyjska od 23 czerwca 1918 r. do 11 listopada 1918 r. — 25. Armia Polska we Francji od 4 czerwca 1917 r. do 11 listopada 1918 r. — 26. Polska Organizacja Wojskowa od 1 września 1914 r. do 6 kwietnia 1923 r. — 27. Zarządy Związków Wojskowych Polaków od 24 marca 1917 r. do 1 lipca 1918 r. — 28. Naczelny Polski Komitet (Naczpol) od 21 czerwca 1917 r. do 31 stycznia 1918 r. — 29. Naczelna Rada Pol-

skiej Siły Zbrojnej od 1 lutego 1918 r. do 4 marca 1918 r. — 30. Organizacja Werbunkowo-Agitacyjna od 13 maja 1918 r. do 5 stycznia 1919 r. — 31. Pogotowie Bojowe Polskiej Partii Socjalistycznej od 11 maja 1918 r. do 11 listopada 1918 r. — 32. Oddziały Obrony Lwowa od 1 listopada 1918 r. do 20 listopada 1918 r. — 33. Organizacje przygotowawcze do powstania wielkopolskiego: a) Batalion Pograniczny Nr 1 w Szczypiornie od 10 listopada 1918 r. do 18 lutego 1919 r.; b) Rada Robotników i Żołnierzy od 10 listopada 1918 r. do 18 lutego 1919 r.; c) Służba Straży i Bezpieczeństwa od 10 listopada 1918 r. do 18 lutego 1919 r.; d) Organizacja Wojskowa Pomorze (Towarzystwo b. żołnierzy) od 27 grudnia 1918 r. do 10 sierpnia 1919 r. — 34. Oddziały i instytucje wojska wielkopolskiego od 27 grudnia 1918 r. do 18 lutego 1919 r. — 35. Straż Ludowa i Obrona Krajowa od 10 list. 1918 r. do 10 lut. 1919 r.; (na Pomorzu do 10 sierp. 1919 r.) — 36. Pułk Strzelców im. Bart. Głowackiego od 1 listop. 1917 r. do 6 kwiet. 1918 r. — 37. Oddział Mikuliniński od 16 października 1918 r. do 2 kwietnia 1919 r. — 38. Oddziały Polskie we Włoszech od 1 grudnia 1917 r. do 5 listopada 1918 r. — 39. Legion w Finlandii od 24 kwietnia 1917 r. do 1 marca 1918 r. — 40. Samoobrona Ziemi Grodzieńskiej od 12 listopada 1918 r. do 1 marca 1919 r. — 41. Samoobrona Litwy i Białorusi od 28 października 1918 r. do 1 stycznia 1919 r. — 42. Partyzancki Oddział mjr. Dąbrowskiego od 6 stycznia 1919 r. do 1 lutego 1919 r. — 43. Powstanie śląskie: pierwsze od 15 sierpnia 1919 r. do 26 sierpnia 1919 r.; Powstanie śląskie: drugie od 19 sierpnia 1920 r. do 25 sierpnia 1920 r.; Powstanie śląskie: trzecie od 2 maja 1921 r. do 25 czerwca 1921 r. — 44. Ochotnicza Legia Kobiet od 1 listopada 1918 r. do 1 lutego 1922 r.

3.

OGRANICZENIE UPOSAŻENIA

Okólnik Nr 59

z dnia 15 października 1938 r. (BP-10551/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 5 listopada 1938 r. Nr 11, poz. 339)

Przy stosowaniu przez władze szkolne przepisów art. 65 b) ust. 7 ustawy o państwowej służbie cywilnej i art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli Ministerstwo spotkało się w różnych okręgach z przypadkami dokonywania nieznacznych tylko ograniczenia uposażenia, jakkolwiek odnośni pracownicy obwinieni byli o bardzo ciężkie występki służbowe, posiadające cechy czynów ściganych w drodze karnej, skutkiem czego zostali później wydaleny ze służby.

Z uwagi na konieczność jednolitego stosowania wskazanych wyżej przepisów Ministerstwo udziela następującego wyjaśnienia.

Ponieważ ograniczenie uposażenia może być stosowane jedynie w przypadku zawieszenia pracownika w pełnieniu służby, — zawieszenie zaś podyktowane jest jedną z ustawowo przewidzianych konieczności, spowodowanych lub wywołanych przez pracownika, oraz pociąga za sobą zakłócenie normalnego toku służby i niejednokrotnie zwiększone wydatki personalne, — przeto przy stosowaniu zawieszenia w służbie należy ograniczać uposażenie z reguły o połowę. Uposażenie pobiera bowiem pracownik za ogół czynności związanych z jego służbą, skoro zaś nie wykonuje zupełnie tych czynności i to z własnej winy, to słuszne i celowe jest, aby wynagrodzenie uległo zmniejszeniu do ustawowo dopuszczalnej granicy.

W każdym razie należy stosować ograniczenie uposażenia o 50%, gdy chodzi o straty Skarbu Państwa, które spowodował obwiniony, jako też, gdy niewątpliwe jest, że przewinienie pociągnie za sobą zwolnienie lub wydalenie ze służby państwowej.

Niższe od 50% ograniczenie uposażenia można stosować tylko wyjątkowo. Podstawę do wyjątkowo niższego ograniczenia uposażenia dają takie równocześnie zachodzące okoliczności jak:

- a) trudne warunki rodzinne (liczna rodzina, stwierdzona trwała choroba w rodzinie, kształcenie dzieci poza miejscem służbowym itp.) i
- b) niska grupa uposażenia oraz
- c) przeświadczenie władzy, iż zawieszony nie będzie w drodze dyscyplinarnej wydalony ze służby.

Stosowanie ograniczenia uposażenia do połowy jest tym bardziej wskazane, że zarządzenie o ograniczeniu uposażenia nie jest ostateczne lecz podlega rewizji władzy wyższej, która może na skutek odpowiednio umotywowanego zażalenia obwinionego oraz wniosku władzy podległej obniżyć odsetek ograniczenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski

4.

PRZEJĘCIE PRZEZ SKARB PAŃSTWA WYPŁATY DODATKU NA MIESZKANIE DLA NAUCZYCIELI PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Ustawa

z dnia 29 marca 1938 r.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzpltej Polskiej z dnia 31 marca 1938 r. Nr 21, poz. 172)

Art. 1. (1) Skarb Państwa przejmuje wypłatę dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych, do której obowiązane są gminy w myśl przepisów art. 11 ust. (3) ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 143) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 662), w następujących terminach:

- od dnia 1 kwietnia 1938 r. — w gminach wiejskich,
- od dnia 1 kwietnia 1939 r. — w miastach nie wydzielonych z powiatowych związków samorządowych,

od dnia 1 kwietnia 1940 r. — w miastach pozostałych.

(2) W przypadku pozbawienia nauczyciela mieszkania, dostarczonego mu przed wejściem w życie ustawy niniejszej w budynku szkolnym lub innym budynku, stanowiącym własność gminy, obowiązek wypłaty dodatku na mieszkanie ciąży na gminie.

Art. 2. (1) Skarb Państwa będzie wypłacał dodatki na mieszkanie nauczycielom, którym gminy dostarczą mieszkania w nowowzniesionych budynkach szkolnych lub w innych nowowzniesionych budynkach, stanowiących własność gminy, jeżeli budynki te oddano do użytku po dniu 1 kwietnia 1938 r. W tych przypadkach gminom służy prawo pobierania czynszu za udzielone mieszkanie w wysokości, nie przekraczającej otrzymywanego przez nauczyciela dodatku na mieszkanie.

(2) Nie stosuje się przepisu ust. (1) do kierowników (nauczycieli kierujących) publicznych szkół powszechnych, którym dostarczono mieszkania w budynkach szkolnych.

Art. 3. Ustawa niniejsza nie obowiązuje na obszarze województwa śląskiego.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej:

I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów:

Stawoj Składkowski

Minister Skarbu:

E. Kwiatkowski

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świątosławski

5.

ORGANIZACJA SZKOLNICTWA

Minister W.R. i O.P. nadał na rok szkolny 1938/39: Prywatnemu Seminarium dla wychowawczyń przedszkoli im. B. Prusa we Lwowie pełne prawa szkół państwowych (Nr II S-8431/38 z dn. 6 października 1938).

— Prywatnemu Seminarium dla wychowawczyń przedszkoli z ruskim jęz. nauczania S. S. Bazyliańek we Lwowie niepełne prawa szkół państwowych (Nr II S-8431/38 z dn. 6 października 1938).

Kurator O. S. Lw. przyznał Zarządowi Tow. Popierania Szkół i Kursów Zawodowych w Stanisławowie prawo otwarcia Prywatnej Szkoły Mechanicznej w Stanisławowie (Nr III-28021/38 z dn. 9 listopada 1938).

Kuratorium O. S. Lw. zatwierdziło publiczną szkołę kształcającą zawodową w Dynowie, pow. Brzozów, z ważnością od 1 listopada 1938 (Nr III-27652/38 z dn. 29 października 1938).

6.

KOMISJA EGZAMINACYJNA W. K. N.

Ministerstwo W.R. i O.P. zatwierdziło Horwatha Edwarda, wizytatora szkół w Kuratorium O. S. Lw., na stanowisku przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej dla przeprowadzenia egzaminów końcowych z uczestnikami zwyczajnymi i ekster-

nami na Wyższym Kursie Nauczycielskim we Lwowie na resztę obecnego okresu egzaminacyjnego, tj. do dn. 31 grudnia 1940 r. (Nr II-P-9393/38 z dn. 18 października 1938).

7.

PAŃSTWOWE KOMISJE EGZAMINACYJNE dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny

Kurator O. S. Lw. mianował: Augustyna Piotra, dyrektora Państw. Liceum Pedagogicznego w Sokalu, prezesem Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum Pedagogicznym w Sokalu (Nr I-26900/38 z dn. 26 października 1938).

— Mitteka Franciszka, inspektora szkolnego w Brzeżanach, zastępcą prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum i Gimnazjum w Brzeżanach (Nr I-25625/38 z dn. 14 października 1938).

— Sandeckiego Romana, inspektora szkolnego w Krośnie, zastępcą prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum Pedagogicznym w Krośnie (Nr I-25625/38 z dn. 14 października 1938).

— Furmankiewicza Wawrzyńca, inspektora szkolnego w Trembowli, zastępcą prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Li-

ceum Pedagogicznym w Tarnopolu (Nr I-25625/38 z dn. 14 października 1938).

— Bobakową Julię, kierowniczkę Szkoły Cwiczeń przy Państw. Liceum Pedagogicznym w Krośnie, członkiem Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum Pedagogicznym w Krośnie (Nr I-35195/38 z dn. 9 listopada 1938).

— Dra Offerta Tadeusza, podinspektora szkolnego w Samborze, członkiem Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum Pedagogicznym w Samborze (Nr I-25625/38 z dn. 14 października 1938).

— Przybyłowicza Józefa, podinspektora szkolnego w Czortkowie, członkiem II Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w II Państw. Liceum Pedagogicznym w Stanisławowie (Nr I-25625/38 z dn. 14 października 1938).

8.

RUCH SŁUŻBOWY

Kuratorium O. S. Lw.

Minister W. R. i O. P. zwolnił z dn. 31 października 1938 od pełnienia obowiązków wizytatora szkół w Kuratorium O. S. Lw. inż. Masióra Jana, nauczyciela Państw. Kursów Ogrodniczych w Zaleszczykach (Nr BP-22588/38 z dn. 18 października 1938).

Inspektoraty

Minister W. R. i O. P. przeniósł z dn. 1 listopada 1938 Seiba Tadeusza, inspektora szkolnego na obwód szkolny toruński w Toruniu, na stanowisko inspektora szkolnego na obwód szkolny rzeszowski z siedzibą w Rzeszowie (Nr BP-22590/38 z dn. 18 października 1938).

Szkoły Powszechne

Przeniesieni: Mazur Ferdynand, kierownik publ. szkoły powsz. Nr 1 w Rzeszowie, z urzędu na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. w Rozwadowie, pow. Tarnobrzeg. — Wołoszyński Stanisław, kierownik publ. szkoły powsz. w Baranowie, pow. Tarnobrzeg, na własną prośbę na stanowisko nauczyciela do publ. szkoły powsz. im. A. Mickiewicza w Rzeszowie. — Zaki Leopold, kierownik publ. szkoły powsz. w Taurowie, pow. Brzeżany, na własną prośbę na stanowisko

nauczyciela do publ. szkoły powsz. im. Kr. J. Sobieskiego w Stryju.

Szkoły średnie ogólnokształcące

Kurator O. S. Lw. powierzył: Pawłowskiej Zofii, nauczycielce Państw. Gimnazjum Żeńskiego w Kołomyi, dalsze zastępcze pełnienie obowiązków przełożonej Państw. Gimnazjum Żeńskiego w Kołomyi do dn. 25 stycznia 1939 (Nr BP-48677/38 z dn. 5 listopada 1938).

— Romanowskiemu Józefowi, nauczycielowi I Państw. Liceum Pedagogicznego we Lwowie pełnienie obowiązków kierownika Szkoły Cwiczeń I Państw. Liceum Pedagogicznego we Lwowie (Nr BP-47704/38 z dn. 31 października 1938).

Szkoły zawodowe

Minister W. R. i O. P. mianował: inż. Masióra Jana, nauczyciela Państw. Kursów Ogrodniczych w Zaleszczykach, kierownikiem Państw. Szkoły Rolniczej w Suchodole z dn. 1 listopada 1938 (Nr BP-22588/38 z dn. 18 października 1938).

— inż. Rzepeckiego Władysława, nauczyciela p. o. kierownika Państw. Szkoły Rolniczej w Miłocinie, kierownikiem tejże szkoły z dn. 1 listopada 1938 (Nr BP-22818/38 z dn. 18 października 1938).

9.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						S z k o ł y	mieszkanie	
1	Trzeboś	Kolbuszowa	II	koedukacyjna	polski	4 izby	69 a	
2	Chorostków Nr. 1.	Kopyczyńce	III	męska	polski	3 izby	5 a	
3	Czabarówka	"	II	koedukacyjna	polski i ruski	—	42 a	
4	Horodnica	"	III	"	polski i ruski	—	25 a	
5	Kociubińczyki	"	I	"	"	—	28 a	
6	Kotówka	"	I	"	"	3 izby	6 a	
7	Liczkowce	"	III	"	polski	3 izby	84 a	
8	Probużna	"	III	"	polski i ruski	3 izby	—	
9	Suchostaw Nr. 3.	"	II	"	polski i ruski	3 izby	51 a	
10	Szydłowiec	"	I	"	"	—	—	
11	Suchodół	"	I	"	"	—	—	
12	Tudorów	"	I	"	"	2 izby	—	
13	Mrowla	Rzeszów	II	"	polski	3 izby	11 a	
14	Boryczówka	Trembowla	I	"	"	3 izby	45 a	
15	Dołhe	"	I	"	polski i ruski	3 izby	3 a	
16	Howilów W.	"	II	"	polski	m. w budowie	2 mg.	
17	Janów	"	III	"	"	—	—	
18	Mogielnica Nr. 1.	"	II	"	polski i ruski	—	—	
19	Podhajczyki	"	II	"	polski	3 izby	—	
20	Plebanówka	"	I	"	polski	3 izby	—	
21	Romanówka	"	III	"	polski i ruski	3 izby	—	
22	Sorocko	"	III	"	polski	3 izby	3 a	
23	Suszczyn	"	II	"	polski i ruski	3 izby	46 a	
24	Trembowla Nr. 2.	"	III	żeńska	polski	—	—	
25	Zubów	"	I	koedukacyjna	polski	3 izby	—	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

10.

KOMUNIKATY URZĘDOWE

Zaświadczenia sprawności fizycznej

Nauczyciele-praktykanci ubiegający się o dopuszczenie do egzaminu pedagogicznego, obowiązani są przedłożyć Państwowej Komisji Egzaminacyjnej — między innymi dokumentami również i zaświadczenie sprawności fizycznej, wydane przez okręgowego wizytatora względnie instruktora w. f.

Dyrekcje szkół, w których zatrudnieni są nauczyciele, odbywający praktykę przedegzaminową, zawiadomią ich, że kandydaci starający się o zaświadczenie sprawności fizycznej winni przedłożyć wizytatorowi (instruktorowi w. f.) jeden z wymienionych niżej dowodów, na podstawie którego żądane zaświadczenie będzie mogło być wydane:

a) legitymacja P. O. S.;

b) zaświadczenie Zarządu Koła Polskiego Związku Wychowawców Fizycznych, o ile takie w da-

nej miejscowości istnieje, lub zaświadczenie wychowawcy fizycznego, potwierdzone przez dyrektora danego Zakładu, że petent interesuje się życiem sportowym młodzieży i sam uprawia sporty (należy je wymienić).

c) zaświadczenie zalegalizowanej organizacji sportowej stwierdzające czynny udział petenta (tki) w sprawie sekcji sportowych organizacji, dającej zaświadczenie.

W razie ułomności fizycznej nauczyciela - praktykanta (ki) winien on (a) przedłożyć zaświadczenie, podpisane przez dyrektora i wychowawcę fizycznego szkoły w której pracuje, że interesuje się wychowaniem fizycznym młodzieży i bierze żywy udział organizacyjny w jej życiu sportowym.

W wypadku niemożności wylegitymowania się jednym z wyżej wymienionych dowodów zainteresowany (a) będzie musiał (a) wykazać — przed

wydającym zaświadczenie — w sposób nie budzący wątpliwości, że ma rzeczowe podstawy do uzyskania potrzebnego mu (jej) zaświadczenia.

Jednocześnie Kuratorium poleca Pp. Dyrektorom i Wychowawcom Fizycznym ułatwić nauczycielom (kom) - praktykatom (kom) praktyczne zainteresowanie się i bliższe zaznajomienie się z życiem sportowym młodzieży. (K. O. S. Lw. Nr O-28218/38 z 9 listopada 1938).

Wykaz przyborów i sprzętu do wych. fiz. w szkołach powszechnych

W związku z koniecznością dalszego zaopatrzenia szkół powszechnych w bieżącym roku szkolnym w przybory i sprzęt do wychowania fizycznego Kuratorium podaje do wiadomości P. P. Inspektorów Szkolnych i Kierownictw Szkół wykaz przyborów dla szkół III st. i osobny dla szkół II i I stopnia.

Po dokładnym zaznajomieniu się z podanymi wykazami PP. Kierownicy w porozumieniu z nauczycielami wych. fiz. i zajęć praktycznych włączają do programu zajęć praktycznych chłopców i dziewcząt, wyrób tych przyborów, które dadzą się wykonać siłami uczniów (nic) w szkolnych pracowniach. Do tych przyborów należą: opaski, piłeczki, woreczki, bijaki, chorągiewki, tarcze, skakanki, łyżwy drewniane, narty itp. Pozostałe jak: piłki, siatki, dętki, pompki, szydła należy zakupić w sklepach sportowych.

Celem zabezpieczenia od zniszczenia i zagubienia poszczególnych przyborów należy: a) przechowywać sprzęt w osobnej skrzyni lub zamkniętej szafie, zaopatrzonej w półki i przegródki, b) konserwować przez odczyszczanie części skórzanych i metalowych i smarowanie ich tłuszczem, c) prać i prasować opaski przez uczennice w czasie zajęć praktycznych, d) wyznaczyć opiekuna z grona nauczycielskiego, odpowiedzialnego za inwentaryzację całości i konserwację sprzętu nie tylko w ciągu roku, lecz także w okresach ferii zimowych i letnich.

Dokładne wymiary i sposób wykonania przyborów podano w podręcznikach: a) „Gry i zabawy ruchowe“ — Skierczyńskiego i Krawczykowskiego, b) „Jak wykonywać przybory do ćwiczeń cielesnych w Szkole powszechnej“ — Krawczykowskiego Fr. Oba podręczniki wydano nakładem „Naszej Księgarni“ w Warszawie.

Wykaz przyborów do gier i zabaw w szkole powszechnej:

III stopnia:

1. — 4 piłki do siatkówki Nr 5
- *2. — 2 piłki do koszykówki Nr 6

3. — 1 siatka do siatkówki
4. — 2 stojaki do siatkówki
5. — 8 chorągiewek okutych do wytyczania boiska wys. 1½ m.
6. — 5 bijaków do palanta dł. 65 cm.
7. — 5 bijaków do palanta dł. 75 cm.
8. — piłeczki kolorowe z rafii, wełny lub gałganków
9. — woreczki z klotu kolorowego, napełnione grochem, fasolą lub kukurydzą
10. — 30 opasek z zielonego lub czerwonego klotu
11. — skakanki krótkie
12. — 2 skakanki długie
13. — 1 szczur
14. — 4 krążki drewniane z otworami i pałeczkami do wtykania
15. — 4 pałeczki sztafetowe
- *16. — 30 kompletów serso
- *17. — 10 obręczy drewnianych
18. — 10 tarcz z tektury kolorowej
19. — kwadraty z tektury lub cienkiej dykty
20. — 1 pompka do napełnienia powietrzem dętek
21. — 1 szydło
22. — pudełeczka od zapalek z piórkiem ptasim

II i I stopnia:

1. — 2 piłki do siatkówki Nr 5
- *2. — 2 piłki do koszykówki Nr 6
3. — 1 siatka do siatkówki
4. — 2 stojaki do siatkówki
5. — 6 chorągiewek ukutych do wytyczania boiska wys. 1½ m.
6. — 3 bijaki do palanta dł. 65 cm.
7. — 2 bijaki do palanta dł. 75 cm.
8. — piłeczki kolorowe z rafii, wełny lub gałganków
9. — woreczki z klotu kolorowego, napełnione grochem, fasolą lub kukurydzą
10. — 30 opasek z zielonego lub czerwonego klotu
11. — skakanki krótkie
12. — 1 skakanka długa
13. — 1 szczur
14. — 4 krążki drewniane z otworami i pałeczkami do wtykania
15. — 4 pałeczki sztafetowe
- *16. — 30 kompletów serso
- *17. — 10 obręczy drewnianych
18. — 10 tarcz kolorowych z tektury
19. — kwadraty z tektury lub cienkiej dykty
20. — 1 pompka do napełnienia powietrzem dętek

21. — 1 szydło
22. — pudełeczka od zapalek z piórkiem ptasim

Wykaz sprzętu sportowego:

III stopnia:

1. — łyżwy drewniane
2. — narty własnego wyrobu
3. — 20 par saneczek 2—3 osobowych
4. — 2 stojaki do skoków
5. — 5 poprzeczek.

II i I stopnia:

1. — łyżwy drewniane
2. — narty własnego wyrobu
3. — 10 par saneczek 2—3 osobowych
4. — 2 stojaki do skoków

Uwaga: wykazy są zestawione maksymalnie. Sprzęt oznaczony * może być uwzględniony w drugim etapie zaopatrywania się szkoły.

Łyżwy, piłeczki, woreczki, skakaniki, kwadraty z papieru, próżne pudełka od zapalek z piórkami należy wykonać w ilości odpowiadającej najliczniejszej klasie. (K. O. S. Lw. Nr O-27747/38 z dn. 26 października 1938).

Ulgi w opłatach egzaminacyjnych dla młodzieży szkolnej przy uzyskiwaniu prawa jazdy

Automobilklub Polski zgodził się na przyznanie ulg w opłatach egzaminacyjnych przy uzyskiwaniu zezwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych młodzieży narodowości polskiej szkół średnich ogólnokształcących i liceów pedagogicznych z polskim językiem nauczania.

Przy zastosowaniu ulg opłata za egzamin na kierowcę samochodu i motocyklu ustalona została na 12 zł., za egzamin na kierowcę samochodu 10 zł., a motocyklu 6 zł.

Ulgi te przyznawane będą przez wszystkie biura Automobilklubu Polski grupom nie mniejszym niż 10 osób na podstawie zgłoszeń dyrekcji szkół bez potrzeby wnoszenia oddzielnych podań o zniżki z zastosowaniem się jednak do

trybu przewidzianego rozporządzeniem o ruchu pojazdów mechanicznych (Dz. U. R. P. Nr 85 z r. 1937) i do regulaminu przepisów drogowych. Nadto Automobilklub zastrzega korzystanie z ulg wyłącznie dla kandydatów na kierowców niezawodowych i tylko przy egzaminie pierwszym.

Opłaty za egzamin grupy kandydatów mogą być uiszczane przez dyrekcje zakładów ryczałtowo (tj. kwota równa iloczynowi z ilości kandydatów przez wysokość taksy). Umożliwi to dyrekcjom stosowanie ulg a nawet zupełnych zwolnień dla młodzieży niezamożnej przez odpowiednie różnicowanie opłat zależnie od warunków materialnych kandydatów, spośród których zamożniejszym można wogóle odmówić prawa korzystania z ulg.

W związku z tym dyrekcje powinny na zgłoszeniach do egzaminu podawać nazwiska kandydatów i wysokość opłacanej przez każdego z nich taksy a należytość wpłacać na konto P. K. O. Nr 1648, dołączając potwierdzenie wpłaty do arkusza zgłoszeń i podając również na odcińku P. K. O., przeznaczonym dla odbiorcy, nazwiska kandydatów. Przy szkoleniu kandydatów do egzaminu należy posługiwać się podręcznikami, zatwierdzonymi przez Ministerstwo do bibliotek szkolnych: „Bez szofera“ i „Przepisy drogowe“. (Min. Nr II-S-9633/38 z dn. 29 paźdz. 1938).

Zatwierdzone książki

Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki: T. Szewczenko, „Kobzar“, Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów 1938 r., jako książkę pomocniczą dla uczniów gimnazjów z ruskim językiem nauczania i dla uczniów gimnazjów z ruskim językiem jako przedmiotem obowiązkowym nauczania. (Nr II Pr-16360/38 z dnia 12 października 1938).

A. Łastowiecki, Nauka pro mertwu przyrodu, Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, jako podręcznik dla V klasy szkół powszechnych z ruskim językiem nauczania. (Nr II Pr-16591/38 z dnia 12 października 1938).

Pamiętajmy o Towarzystwie

Popierania Budowy Publicznych

Szkół Powszechnych !!!

11.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

B) SZKOLNICTWO ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE¹⁾

I. SZKOŁY

W roku szkolnym	S z k o ł y	Ogółem	Męskie	Żeńskie	Koedukacyjne	Polskie	Ukraińskie	Niemieckie	Żydowskie	Z prawami szkół państwowych		
										Z prawami szkół państwowych	Bez uprawnień	
1937/1938	WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE											
	Państwowe licea	36	23	2	11	33	3	—	—	—	—	
	„ gimnazja	39	24	3	12	36	3	—	—	—	—	
	„ gimn. st. ustr. (kl. VIII) .	38	24	2	12	35	3	—	—	—	—	
	Prywatne licea	40	3	22	15	26	6	1	7	35	5	
	„ gimnazja	45	4	25	16	30	7	1	7	36	9	
	„ „ st. ustr. (kl. VIII) .	38	3	21	14	25	6	1	6	32	6	
	WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE											
	Państwowe licea	13	8	2	3	11	2+1 ²⁾	—	—	—	—	
	„ gimnazja	13	8	2	3	11	2+1 ²⁾	—	—	—	—	
	„ gimn. st. ustr. (kl. VIII) .	13	8	2	3	11	2+1 ²⁾	—	—	—	—	
	Prywatne licea	13	—	7	6	6	5	—	2	9	4	
	„ gimnazja	17	—	9	8	8	6	1	2	11	6	
	„ „ st. ustr. (kl. VIII) .	15	—	8	7	7	5	1	2	10	5	
	WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE											
	Państwowe licea	13	4	1	8	13	1 ³⁾	—	—	—	—	
	„ gimnazja	13	4	1	8	13	1 ³⁾	—	—	—	—	
	„ gimn. st. ustr. (kl. VIII) .	13	4	1	8	13	1 ³⁾	—	—	—	—	
	Prywatne licea	8	—	2	6	6	2	—	—	7	1	
	„ gimnazja	11	—	3	8	8	2	—	1	7	4	
	„ „ st. ustr. (kl. VIII) .	8	—	2	6	6	2	—	—	7	1	

¹⁾ Jest to część druga sprawozdania p. n. „Stan Szkolnictwa w Okręgu Szkolnym Lwowskim w roku szkolnym 1937/38“, którego część pierwszą ogłoszono w poprzednim numerze Dziennika Urzędowego K. O. S. Lw. z dnia 31 października b. r. (Przyp. Red.).

²⁾ Oddziały utrakwistyczne w Stryju.

³⁾ Oddziały utrakwistyczne w Brzeżanach.

W roku szkolnym	S z k o ł y	Ogółem	Męskie	Żeńskie	Koedukacyjne	Polskie	Ukraińskie	Niemieckie	Żydowskie	Z prawami szkół państwowych	Bez uprawnień
1937/1938	Państwowe licea	62	35	5	22	57	5 + 2 ¹⁾	—	—	—	—
	„ gimnazja	65	36	6	23	60	5 + 2 ¹⁾	—	—	—	—
	„ gimn. st. typu (kl. VIII) .	64	36	5	23	59	5 + 2 ¹⁾	—	—	—	—
	Prywatne licea	61	3	31	27	38	13	1	9	51	10
	„ gimnazja	73	4	37	32	46	15	2	10	54	19
	„ „ st. ustr. (kl. VIII) .	61	3	31	27	38	13	2	8	49	12

W 62 liceach państwowych było czynnych wydziałów: humanistycznych 20, matematyczno-fizycznych 6, przyrodniczych 1, klasycznych 3. Ponadto były klasy bifurkowane, a mianowicie: wydział humanistyczny + przyrodniczy w 14 liceach, humanistyczny + matematyczny w 2, humanistyczny + klasyczny w 1, matematyczny + przyrodniczy w 3, nadto humanistyczny i matematyczny w 7, humanistyczny i przyrodniczy w 4, klasyczny i przyrodniczy w 1.

W 60 liceach prywatnych było wydziałów: humanistycznych 36, humanistycznych + przyrodniczych 17, humanistycznych + matematycznych 3, nadto humanistycznych i matematycznych 3, humanistycznych i przyrodniczych 1.

Powyższe zestawienie wykazuje, że ilość szkół państwowych²⁾ w Okręgu jest niemal równa ilości szkół prywatnych (65 gimnazjów państwowych wobec 73 prywatnych); ponadto widzimy przeważającą znacznie ilość szkół państwowych męskich (36) wobec prywatnych (4) w stosunku 9:1; stosunek ten jest niemal odwrotny w szkolnictwie żeńskim (6 państw. i 37 pryw.) 1:6; korzystniejszy stosunek jest dla szkół koedukacyjnych, 23 państw. i 32 pryw., mniej więcej jak 3:4.

Przeważają znacznie szkoły polskie, gdyż jest ich 106 (60 państw. i 46 pryw.), wobec szkół mniejszościowych, których było 32 (20 ukraińskich, 10 żydowskich i 2 niemieckie).

Większość ogromna szkół prywatnych posiadała uprawnienia szkół państwowych (54), nie posiadało praw 19 szkół.

Co się tyczy rozmieszczenia według województw, należy zaznaczyć, że największą ilość szkół posiadało województwo lwowskie (39 państwowych + 45 prywatnych), mniej woj. stanisławowskie (13 państw. + 17 pryw.), najmniej tarnopolskie (13 państw. + 11 pryw.). Stosunek ten nie odpowiada w zupełności obszarowi i ilości mieszkańców danego województwa. W województwie lwowskim wypada 1 gimnazjum na 37.231 mieszkańców, w woj. stanisławowskim 1 gimnazjum na 48.010 mieszkańców, w tarnopolskim 1 gimnazjum na 66.683 mieszkańców. Różnice bijące w oczy w tym zestawieniu dadzą się wytłumaczyć częściowo tym, że woj. lwowskie posiada 58 miast, w tym kilka większych (Lwów, Przemyśl, Rzeszów, Jarosław, Drohobycz, Sambor, Sanok, Krosno), podczas gdy woj. stanisławowskie ma miast 28, a tarnopolskie 36 i to na ogół poza Stanisławowem i Tarnopolem, Stryjem i Kołomyją małych. Odgrywa tu także rolę tradycja i względny dobrobyt ludności, większy na zachodzie niż na wschodzie. W woj. lwowskim 5 miast powiatowych nie posiada jeszcze gimnazjum (Bóbrka, Lesko, Mościce, Niżankowice, Rudnik n. S.), w woj. stanisławowskim tylko 1 (Żydaczów), w woj. tarnopolskim 3 (Podhajce, Skałat, Zborów).

Zauważyć można tendencję niemal wszystkich miast powiatowych do zakładania własnego gimnazjum, co ze względu na podniesienie kultury kraju i ze względu na możliwość dłuższego trzymania dziecka w domu rodzicielskim (względ wychowawczy) jest niewątpliwie pożądane.

¹⁾ Oddziały utrakwistyczne w Brzeżanach i w Stryju.

²⁾ Dla uproszczenia wywodów bierzemy pod uwagę tylko gimnazja nowego ustroju.

ZAKŁADY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

Województwa	Ogółem	Państwowe	Prywatne	Licea pedagogiczne	Pedagogium	Seminaria ochron.	Szkoły ćwiczeń	Męskie	Żeńskie	Koedukacyjne
Lwowskie	10	8	2	6	1	3	7 ¹⁾	5	4	1
Stanisławowskie	4	3	1	3	—	1	2	1	3	—
Tarnopolskie	1	1	—	1	—	—	1	1	—	—

W r. 1937/8 uległo likwidacji seminarium nauczycielskie w Przemyślu, seminarium nauczycielskie w Sokalu zostało zreorganizowane na rok 1938/9 jako liceum pedagogiczne. Pedagogium we Lwowie nie miało w r. 1937/8 młodzieży żeńskiej.

II. MŁODZIEŻ

W roku szkolnym 1937/8	Ogółem	w gimnazjum	w liceum	w VIII. kl.	Chłopcy			Dziewczęta			Wyznania			
					w gimn.	w liceum	w VIII. kl.	w gimn.	w liceum	w VIII. kl.	rzymskokat.	greckokat.	możesz.	inne
WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE														
Państwowe szkoły .	15332	11699	1735	1898	9332	1396	1574	2367	339	324	11053	2122	1992	165
Prywatne szkoły .	11095	9063	974	1058	2441	215	225	6622	759	833	5852	1716	3280	247
WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE														
Państwowe szkoły .	4674	3622	526	526	2739	437	423	883	89	103	2756	1122	706	90
Prywatne szkoły .	3520	2972	228	320	956	64	98	2016	164	222	1100	1030	1218	172
WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE														
Państwowe szkoły .	5003	3923	516	564	2496	323	347	1427	193	217	3169	695	1091	48
Prywatne szkoły .	1766	1533	97	136	695	46	66	843	46	70	568	810	351	37

¹⁾ W tym szkoły ćwiczeń w Przemyślu i Sokalu po zlikwidowanych seminariach nauczycielskich.

W roku szkolnym 1937/38	Ogółem	w gimnazjum	w liceum	w VIII. kl.	Chłopcy			Dziewczęta			Wyznania			
					w gimn.	w liceum	w VIII. kl.	w gimn.	w liceum	w VIII. kl.	rzymskokat.	greckokat.	mojżesz.	inne
W SZKOŁACH PAŃSTWOWYCH W OKRĘGU														
Woj. lwowskie . . .	15332	11699	1735	1898	9332	1396	1574	2367	339	324	11053	2122	1992	165
„ stanisławowskie	4674	3622	526	526	2739	437	423	883	89	103	2756	1122	706	90
„ tarnopolskie . .	5003	3923	516	564	2496	323	347	1427	193	217	3169	695	1091	48
Razem . . .	25009	19244	2777	2988	14567	2156	2344	4677	621	644	16978	3939	3789	303

W SZKOŁACH PRYWATNYCH W OKRĘGU

Woj. lwowskie . . .	11095	9063	974	1058	2441	215	225	6622	759	833	5852	1716	3280	247
„ stanisławowskie	3520	2972	228	320	956	64	98	2016	164	222	1100	1030	1218	172
„ tarnopolskie . .	1766	1533	97	136	690	46	66	848	46	70	568	810	351	37
Razem . . .	16381	13568	1299	1514	4087	325	389	9486	969	1125	7520	3556	4849	456

OGÓŁEM

Państwowe szkoły .	25009	19244	2777	2988	14567	2156	2344	4677	621	644	16978	3939	3789	303
Prywatne szkoły . .	16381	13568	1299	1514	4087	325	389	9486	969	1125	7520	3556	4849	456
Ogółem . . .	41390	32812	4076	4502	18654	2481	2733	14163	1590	1769	24498	7495	8638	759

W ZAKŁADACH KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

W roku szkolnym 1937/38	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt	Wyznania			
				rkat.	grkat.	mojż.	inne
Województwo lwowskie	470	290	180	416	49	—	5
„ stanisławowskie	160	40	120	115	42	—	3
„ tarnopolskie	40	40	—	31	9	—	—
W Okręgu	670	370	300	562	100	—	8

Rzut oka na zestawienie liczbowe wykazuje, że w szkołach średnich ogólnokształcących było w roku szkolnym 1937/8 41.390 młodzieży, w tym 23.678 chłopców i 17.712 dziewcząt. Stosunek zupełnie prawidłowy.

W woj. lwowskim wypada 1 gimnazjalista (-stka) na 118 mieszkańców, w woj. stanisławowskim 1 na 180 mieszkańców, w woj. tarnopolskim 1 na 237 mieszkańców.

WYNIK ZWYCZAJNYCH EGZAMINÓW DOJRZAŁOŚCI W TERMINIE WIOSENNYM 1938 ROKU

T e r m i n	Zgłosiło się kandydatów	Odstąpiło	Reprobowano przy egzaminie		R a z e m reprobowano		Zdało	
			pisemnym	ustnym	kandydat.	%	kandydat.	%
Wiosna 1938 roku	5088	—	579	566	1145	22½	3943	77½

WYNIK EGZAMINÓW DOJRZAŁOŚCI DLA EKSTERNÓW W ROKU SZKOLNYM 1937/8

T e r m i n	Dopuszczonych	Odstąpiło	Reprobowanych	Zdało	Zdało w %
Jesień 1937 roku	235	101	86	48	20
Zima 1938 roku	250	109	104	37	15
Razem 1937/38	485	210	190	85	17

WYNIK EGZAMINÓW UKOŃCZENIA GIMNAZJÓW W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Zima 1938 roku	163	27	100	36	22

Praca wychowawcza

W roku sprawozdawczym roztoczono szczególną opiekę nad bursami i internatami. Czynnych było dla młodzieży szkół średnich 67 burs i 34 internatów. Dla chłopców 64 burs i 4 internaty, dla dziewcząt 3 bursy i 23 internaty. Nadto 7 internatów przy państwowych liceach pedagogicznych.

W ogólnej liczbie 67 burs i 34 internatów polskich burs było 42, ruskich 21, niemieckich 4 — polskich internatów 28, ruskich 6. — W sumie z pomieszczeń w bursach i internatach korzystało 2.700 uczniów i 550 uczennic. — Opłaty miesięczne w bursach wahały się od 30 zł do 50 zł, w internatach od 40 zł do 100 zł.

Organizacje młodzieży dzieliły się stosownie do swych celów i charakteru na: 1) uświadamiające państwowo, jak L. O. P. P., L. M. i K., P. C. K., gminy i samorządy, 2) kształcące charakter, jak harcerstwo, Sodaliczja Mariańska, Straż Przednia, 3) samokształceniowe, obejmujące kółka

naukowe. Do najpopularniejszych należały organizacje: L. O. P. P., L. M. i K. i P. C. K., które obejmowały zazwyczaj całą młodzież.

Wielką aktywność wykazywało harcerstwo. Drużyn harcerskich było w woj. lwowskim w gimnazjach państwowych: 40 męskich i 15 żeńskich, w gimnazjach prywatnych: 9 męskich i 19 żeńskich, razem 49 drużyn męskich i 34 żeńskich.

W woj. stanisławowskim było w szkołach państw. drużyn męskich 20 i 9 żeńskich, w szkołach pryw. — męskich 4 i żeńskich 5, razem drużyn męskich 24 i żeńskich 15.

W woj. tarnopolskim było w szkołach państw. drużyn męskich 11 i żeńskich 7, w szkołach pryw. drużyn męskich 4 i żeńskich 6, razem męskich 15 i żeńskich 13.

W całym Okręgu szkolnym było drużyn męskich 88 i żeńskich 61 z 3263 harcerzami i 1988 harcerkami.

Licea pedagogiczne miały własne drużyny i było

ich 6 męskich z 205 harcerzami i 2 żeńskie z 42 harcerkami.

Znaczny wzrost wykazały również Koła Krajoznawcze. Liczba ich na terenie Lwowa zwiększyła się w roku szkolnym z 9 do 28, poza Lwowem do liczby 22.

W zakresie wychowania estetycznego

zorganizowano w roku szkolnym 1937/38 w teatrze miejskim we Lwowie 60 przedstawień dla młodzieży szkolnej. — Audycyj muzycznych zorganizowano 5, odtworzonych po 16 razy dla poszczególnych zespołów młodzieży. Radio urządziło 18 audycji dla młodzieży i przez młodzież wykonanych.

III. NAUCZYCIELSTWO

	Ogółem	R e l i g i a				
		rzymskokat.	greckokat.	moż.	ewang.	prawosł.
W państwowych szkołach średnich ogólnokształcących	65 ¹⁾ + 989 ²⁾	58 + 685	5 + 219	0 + 69	2 + 10	0 + 6
W prywatnych szkołach średnich ogólnokształcących	75 + 1046	43 + 572	18 + 240	12 + 210	2 + 16	0 + 8
W państwowych zakładach kształcenia nauczycieli	12 + 101	12 + 80	0 + 18	0 + 2	0 + 1	— —
Ogółem	152 + 2136	113 + 1337	23 + 477	12 + 281	4 + 27	0 + 14

W szkołach państwowych jak i prywatnych odbywało bezpłatną praktykę nauczycielską, jako ustawowy warunek dopuszczenia do państw. egzaminu nauczycielskiego, 218 praktykantów, a mianowicie dla nauczania języka polskiego 31,

języka ruskiego 9, języka francuskiego 8, języka niemieckiego 6, historii 63, geografii 20, biologii 21, matematyki 19, fizyki 9, propedeutyki filozofii 1, pedagogiki 6, ćwiczeń cielesnych 4, śpiewu 13.

Ogniska metodyczne

Ognisk metodycznych było w r. ub. we Lwowie 11, na prowincji 2, ponadto 2 samodzielne grupy metodyczne we Lwowie, razem 15.

Grup prowincjonalnych, podległych ogniskom było 26, zespołów pracy 19. Konferencji w grupach i zespołach było 24, w ogniskach metodycznych (konferencji rejonowych) było 14. Kierow-

nicy Ognisk wyjeżdżali do zakładów na prowincję w 20 wypadkach. Do Ognisk przybyło około 200 nauczycieli z prowincji. Ogniska wydały 14 komunikatów dydaktyczno metodycznych i bibliograficznych. Z inicjatywy wzgl. przy współpracy Ognisk opublikowano lub zakwalifikowano do druku 35 prac o charakterze dydaktycznym.

IV. BUDYNKI

Na 65 szkół średnich ogólnokształcących mieściło się w r. szk. 1937/38 w budynkach własnych 40, w budynkach wynajętych 25.

Na 11 liceów pedagogicznych (razem z Pedagogium) mieściło się we własnych budynkach tylko 6, w wynajętych 5.

Z pośród 40 budynków własnych 17 jest w stanie wymagającym remontu.

Na nowe budowle (Pedagogium i liceum pedagogiczne we Lwowie, gimnazjum w Rohatynie), jakoteż na remont kapitalny gimnazjum żeńsk. w Kołomyi, w Stanisławowie I, Strjuju I i we Lwowie I — wydano w r. 1937/8 zł. 427.446-62.

¹⁾ Liczba przed znakiem + oznacza dyrektorów.

²⁾ Liczone są stale zajmowane stanowiska nauczycielskie, nieuwzględnione chwilowo zastępstwa.

12.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA

Wydawnictwa Instytutu Śląskiego

Wydawnictwa Instytutu Śląskiego przynieść mogą szkole wieloraki, trwałe pożytek, niezależnie nawet od rozbudzonego aktualnie zainteresowania Śląskiem. Zwłaszcza serie: „Polski Śląsk“, „Śląsk, ziemia i ludzie“, „Zagadnienia gospodarcze Śląska“, obejmujące broszury niewielkie, dostępne (cena przeważnie 1 zł—1.50 zł, wyjątkowo 2,50 zł). Pisane przystępnie, choć przez wybitnych fachowców, ułatwić mogą niejednokrotnie pomyślnie rozwiązanie trudnego problemu zgromadzenia w bibliotekach liceów wartościowej lektury popularno-naukowej. Dokonując przeglądu wedle przedmiotów nauczania, zwrócić należy uwagę na następujące przede wszystkim pozycje bibliograficzne spośród wydawnictw Instytutu.

Język polski:

Seria: Polski Śląsk:

36. Krzyżanowski J., Podania i baśnie śląskie, 1938, str. 27.

41. Jesionowski A., Plebiscyt i powstania śląskie w polskiej literaturze pięknej, 1938, str. 60.

Historia:

Seria: Polski Śląsk:

1. Wojciechowski Z., Udział Śląska w dawnym zjednoczeniu ziem polskich, 1935, str. 29.

3. Bar A., Karol Miarka jako redaktor Katolika, 1935, str. 29.

5. Silnicki T., Rola dziejowa kościoła na Śląsku w wiekach XI—XIII, 1935, str. 46.

9. Gębarowicz M., Stosunki artystyczne Śląska z innymi dzielnicami śląskimi, 1935, str. 25.

11. Smogorzewski K., Sprawa Śląska na konferencji pokojowej 1919 r., 1935, str. 40.

12. Feldman J., Polska i Polacy w sądach pruskich polityków w epoce porozbiorowej, 1935, str. 43.

13. Kostrzewski J., Przedhistoryczne związki Śląska z resztą ziem polskich, 1936, str. 38.

14. Staszewski J., Wojsko polskie na Śląsku w dobie napoleońskiej, 1936, str. 36.

16. Birkenmajer A., Witelo najdawniejszy śląski uczony, 1936, str. 32.

18. Koczy L., Związki handlowe Wrocławia z Polską do końca XVI w., 1936, str. 34.

20. Jakimowicz R., Kultura śląska w zarysie dziejów w świetle wykopalisk, 1936, str. 35.

22. Dziegiel W., Król Polski Zygmunt I na Śląsku, 1936, str. 22.

23. Piotrowicz K., Plany rewindykacji Śląska przez Polskę pod koniec średniowiecza, 1936, str. 59.

26. Tymieniecki K., Kolonizacja a germanizacja Śląska w wiekach średnich, 1937, str. 41.

27. Skoczek J., Stosunek kulturalny Śląska ze Lwowem w wiekach średnich, 1937, str. 40.

30. Popiołek K., Śląsk i Polska w czasie wojen husyckich, 1937, str. 50.

33. Birkenmajer A., Astronomowie i astrologowie śląscy w wiekach średnich, 1937, str. 40.

34. Kuronski E., Położenie prawne ludności polskiej w III Rzeszy, 1938, str. 63.

35. Staszewski J., Przeszość wojenna Śląska, 1938, str. 46.

37. Piwarski K., Pomysły odzyskania Śląska za Jana III, 1938, str. 30.

38. Skoczek J., Udział Śląska w rozwoju i kulturze południowo-wschodnich ziem polskich, 1938, str. 37.

40. Grodecki R., Rozstanie się Śląska z Polską w XIV wieku, 1938, str. 84.

Geografia, współczesne zagadnienia gospodarcze i społeczne:

Seria: Polski Śląsk:

7. Nechay W., Śląsk jako rejon geograficzny, 1935, str. 51.

17. Musioł L., Zniemczone nazwy miejscowe na Śląsku, 1936, str. 43.

Seria: Śląsk ziemia i ludzie:

1. Książkiewicz M., Zarys geologii Śląska, 1936, str. 65.

2. Marchacz Wł., Krajobraz Śląska polskiego, 1936, str. 111.

4. Bataglia A., Górnictwo śląskie, 1936, str. 77.

5. Kozłowska A., Szata roślinna województwa śląskiego, 1936, str. 53.

6. Kaufman S., Maryniarczyk R., Roboty publiczne w województwie śląskim, 1937, str. 70.

Seria: Zagadnienia gospodarcze Śląska:

1. Gorkiewicz E., Postępy górnictwa węglowego na Śląsku za czasów polskich, 1935, str. 20.

2. Kuczewski Wł., Postępy hutnictwa żelaznego na Śląsku za czasów polskich, 1935, str. 20.

5. Wasilewski Z., Znaczenie dróg wodnych dla przemysłu śląskiego, 1936, str. 36.

6. Giziński B., Postępy przemysłu chemicznego na Śląsku za czasów polskich, 1937, str. 31.

7. Szczepański A., Kierunki eksportu wytworów przemysłu górnośląskiego, 1937, str. 27.

8. Musioł P., Ochotnicze Drużyny Robocze, 1937, str. 61.

11. Groza A., Zagadnienie elektryfikacji na Śląsku, 1937, str. 66.

12. Miłobędzki Z., Przemysł w województwie śląskim, 1938, str. 95.

Tak w nauczaniu historii, jak geografii, a w pewnych wypadkach i języka polskiego, służyć mogą nauczycielom dwa obszerniejsze tomy z Pamiętnika Instytutu Śląskiego, a mianowicie: praca St. Wasylewskiego, Na Śląsku Opolskim (1937, str. 286, 354 ilustracji, cena 17 zł), oraz Hulka-Laskowskiego, Śląsk za Olzą (1938, str. 494, 274 ilustracji, cena 12 zł). Osobno wreszcie wymienić należy: Wzory hafciarstwa ludowego na Górnym Śląsku w wydaniu Ag. Dobrowolskiej (1936, str. 9, 21 tablic), oraz Tańce śląskie, zesz. 1 tańce z powiatu rybnickiego, w opracowaniu A. Musioła i F. Sachsego (1937, str. 70). Wreszcie „Zaranie Śląskie“, kwartalnik regionalny, wydawnictwo wspólne Instytutu Śląskiego i Towarzystwa Ludoznawczego w Cieszynie. — Instytut wydaje co kwartał wykaz literatury bieżącej o Śląsku pod redakcją J. Koraszewskiego.

Ziemia Czerwieńska

Ziemia Czerwieńska, organ Oddziału Lwowskiego Polskiego Towarzystwa Historycznego, rocznik IV, zesz. 1, 1938, zawiera: wspomnienie o Wł. Łozińskim, pióra K. Hartleba, rozprawę J. Skoczka: Kalimach na Ziemi Czerwieńskiej, oraz Ł. Kurdybachy: Wpływ Komisji Edukacji Narodowej na byłą Galicję. Wśród materiałów archiwalnych m. i. „Rejestr rycerstwa obertyńskiego armii Tarnowskiego“ podany przez L. Kolankowskiego. Numer uzupełnia przegląd ukraińskich opracowań literatury pamiętnikarskiej z okresu 1914—1918, pióra J. Skrzypka.

„Przyroda i Technika“

czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych.

Nowe metody pozwoliły opanować wiele groźnych dla ludzkości chorób. Zaznajamianie się z o-

siągnięciami medycyny na tym polu wzbudza żywe zainteresowania każdego czytelnika. To też każdy chętnie przeczyta artykuł w ostatnim numerze „Przyrody i Techniki“, pióra Dr Janiny Blauth-Opieńskiej, o tzw. organopreparatach. Mało kto o nim wie, a przecież te właśnie leki zwalczają cukrzycę, chorobę Addisona, tężyczkę, zaburzenia rozwojowe itp. niedomagania, niebezpieczne dla życia ludzkiego. W tymże numerze „Przyrody i Techniki“ napotykaśmy interesujący artykuł p. Siemaszkiewicza o dzikim warzelnictwie soli, uprawianym na Podkarpaciu (okolice Stebnika i Doliny) przez bezrobotnych, podobnie jak to czynią na Śląsku w „bieda szybach“ górnicy nie zatrudnieni na kopalniach. Piękno puszczy Białowieskiej jest przedmiotem artykułu inż. Lindemanna. Szereg interesujących notatek dopełnia całości tego zeszytu.

„Metodyka Biologii“

Ostatni zeszyt tego pożytecznego pisma, będącego dodatkiem do „Przyrody i Techniki“ poświęcony został w całości sprawie stosowania klucza zoologicznego i botanicznego w gimnazjum. Prof. A. Lisowski z Kielc w obszernym artykule dzieli się z ogółem nauczających przyrodę ze swymi długoletnimi doświadczeniami na polu stosowania w szkole oznaczania roślin, zarówno w klasie jak na wycieczce. Autor wypowiada się za stosowaniem klucza botanicznego. Natomiast zoologiczny według opinii jego nie nadaje się do szkoły średniej. Przyrodniczy znajdą w omawianym zeszycie „Metodyki biologii“ szereg ciekawych i pożytecznych uwag na ten temat.

Higiena w domu i w szkole

Zalecona dla szkół tablica propagandowa „Higiena w domu i w szkole“ (Dziennik Urzędowy M. W. R. i O. P. z dnia 10 sierpnia 1938 r. nr 8) jest do nabycia w Sekretariacie Państwowej Szkoły Higieny, Warszawa, ul. Chocimska 1. 24 i może być wysyłaną na zamówienie poszczególnych szkół lub jako zamówienie zbiorowe za pośrednictwem Inspektorów szkolnych. Cena tablicy zł 2.50.

Sprawozdanie jubileuszowe

Dyrekcja Państw. Liceum i Gimnazjum w Jaworowie wydała sprawozdanie jubileuszowe z okazji 30-lecia Zakładu. (Jaworów, 1938, nakładem Komitetu Jubileuszowego, str. 80 + 18 ilustracji).

Na całość wydawnictwa składają się dwie prace ks. J. Wacławskiego: „Historia Zakładu“, osnuta na tle kroniki szkoły, pisana piórem żywym i barwnym i „Wychowanie“ dająca obraz całokształtu prac wychowawczych Zakładu od chwili jego założenia — prace b. nauczycieli i uczniów szkoły — podobizna tablicy pamiątkowej, odsłoniętej w dniu 13 listopada 1938 r. w auli gimnazjalnej, przedmowa dyr. L. Tulei i wiersz Dr Bessażanki „W trzydziestolecie“.

„Chowanna“

Zeszyt 7 miesięcznika „Chowanna“ z września 1958 zawiera cenny materiał: I. Artykuły: Marian Odrzywolski: Personalizm krytyczny Sterna a pedagogika. Ludwik Chmaj. Humanizm czysty Alain'a. Teofil Łaciak. Karność w wychowaniu domowym. (Dokończenie). II Kronika Instytutu Pedagogicznego: Komunikat o przyjmowaniu kandydatów na Studium I. P. w Katowicach. III. Współczesny ruch pedagogiczny: Ogólnopolski Kongres Dziecka. Konkurs na życiorys nauczyciela. Państwowe licea pedagogiczne. Nowootwarte państw. pedagogium. IV. Zapiski bibliograficzne.

Pisma Adama Asnyka

W setną rocznicę urodzin Asnyka ukazał się I tom krytycznej edycji zbiorowej jego pism, wydany staraniem „Komitetu Uczczenia A. Asnyka w Warszawie“ i Sp. Akc. „Nasza Księgarnia“. Tom ten, bogato ilustrowany, o estetycznej szacie zewnętrznej, zawiera życiorys poety i wnikliwe studium o jego twórczości pióra prof. Ignacego Chrzanowskiego, wstęp krytyczny wydawcy, kilkaset wierszy poety, interesujące odmiany tekstu, po raz pierwszy ogłoszone, oraz obszerny, 63 stron druku obejmujący, komentarz naukowy, opracowany przez prof. H. Schipperera.

Tom stanowi doskonałe wprowadzenie do całości wydania, zakrojonej na 5 tomów, mającej po raz pierwszy objąć całokształt spuścizny piśmiennej Asnyka, a w szczególności utwory poetyckie i dramatyczne, prozę powieściową, krytykę literacką i teatralną, prozę krasomówczą i publicystyczną, listy z podróży — z uwzględnieniem utworów dotąd nie ogłoszonych drukiem i ciekawszych odmian tekstu.

PAŃSTWOWA CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
KURATORIUM O. S. L.
WE LWOWIE, UL. KUBALI 4

jest czynna codziennie od godz. 10 — 14 i od 17 — 20, nadto w niedziele i święta od godz. 10 — 11 dla nauczycieli z prowincji.

Nauczyciele z prowincji mogą wypożyczać książki, wysyłając zamówienie pocztą.

Z Księgozbioru Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej może korzystać każdy nauczyciel pracujący na terenie Kuratorium O. S. L. w jakimkolwiek z typów szkół.

Cena katalogu: cz. I. 0.75 zł — cz. II. 0.40 zł.

W KAŻDEJ SZKOLE OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

winny się znaleźć

DWIE OSTATNIO WYDANE KSIĄŻKI:

K. MALECZYŃSKI

T. MAŃKOWSKI

F. POHORECKI

M. TYROWICZ

LWÓW I ZIEMIA CZERWIEŃSKA

NAKLAD PAŃSTWOWEGO WYDAWNICTWA KSIĄŻEK SZKOLNYCH WE LWOWIE

E. WAWRZKOWICZ

J. K L I N K

WALCZĄCY LWÓW W LISTOPADZIE 1918

NAKLAD KSIĄŻNICY-ATLASU LWÓW — WARSZAWA

LWÓW I ZIEMIA CZERWIEŃSKA — to bogaty historyczny obraz tej ziemi od r. 981 po dzień dzisiejszy, dzieje myśli i serca, dzieje polskiej kultury.

WALCZĄCY LWÓW — to obraz bohaterskich dni obrony Lwowa w listopadzie 1918, księga polskiego honoru żołnierskiego, zakłętego w krzyż Virtuti Militari, zdobiący herb lwowskiego grodu.

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

ODDZIAŁY: w WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 72 — telefon nr 598-81
w KRAKOWIE, ul. Podwale 5 — telefon nr 135-27

p o l e c a

Podręczniki szkolne dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących, zawodowych i liceów, dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P. m. i.

- J. Balicki, St. Maykowski*: MÓWIĄ WIEKI. Podręcznik do nauki języka polskiego dla II kl. gimnazjum kupieckiego. Opracowali Zenon Alexandrowicz i Szczepan Zimmer . . . . . zł 2.80
- J. Kijas, St. Przpboś*: Przewodnik metodyczny do podręcznika J. Balickiego i St. Maykowskiego MÓWIĄ WIEKI, cz. III . . . . . zł 1.40
- J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski*: LITERATURA POLSKA. Tom I, cz. 1—3 dla I kl. liceum ogólnokształcącego. Każda część oddzielnie po zł 3.—. Całość . . . . . zł 8.—
Uzupełnieniem tego podręcznika są trzy „WYBORY“ w oprac. K. Giebulowskiego:
- J. Kochanowski*: WYBÓR POEZYJ . . . . . zł 0.40
I. Krasicki: WYBÓR PISM . . . . . zł 0.85
A. Mickiewicz: WYBÓR PISM . . . . . zł 0.75
- J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski*: LITERATURA POLSKA dla kl. II liceum ogólnokształcącego (w aprobacie).
- J. Lechicka*: HISTORIA, podręcznik dla kl. I liceum (w aprobacie ostatecznej).
- J. Piprek*: VON DEUTSCHER ART UND KUNST. Teil I, podręcznik do nauki języka niemieckiego dla kl. I liceum . . . . . zł 4.50
- A. Wereszczyński*: WIADOMOŚCI O POLSCE WSPÓŁCZESNEJ. Wydanie ósme, przerobione i uzupełnione . . . . . zł 5.—

Dzieła naukowe i beletrystyczne m. i.

- W. Kętrzyński*: AUS DEM LIEDERBUCH EINES GERMANISIERTEN 1854—1862. Wstęp T. Czapelskiego . . . . . zł 2.—
- St. Kieniewicz*: ADAM SAPIEHA (1828—1903) . . . . . zł 9.—
- J. Krzyżanowski*: WŁADYSŁAW ST. REYMONT. Twórca i dzieło . . . . . zł 4.—
- PSALTERZ FLORIAŃSKI łacińsko-polsko-niemiecki. Rękopis Biblioteki Narodowej w Warszawie. Wydali R. Ganszyniec, W. Taszycki, St. Kubica. Studia o oprawie i piśmie Psalterza napisał Al. Birkenmajer, o miniaturach Wł. Podlacha. Z 31 podobiznami. Staraniem i pod redakcją Ludwika Bernackiego . . . . . zł 100.—
- H. Sienkiewicz*: PISMA. Wydanie zbiorowe w oprac. J. Chrzanowskiego. Tomów 40 (powieści i nowele) . . . . . zł 180.—
Poszczególne dzieła również w tzw. tanim wydaniu.
- H. Sienkiewicz*: PUBLICYSTYKA. Krytyka, studia i wrażenia literackie i artystyczne. (Wydanie zbiorowe „Pism“, t. XLI — zł 6.—, t. XLIV — zł 5.—, t. XLV — zł 3.—, t. XLVI — zł 7.—), 4 tomy . . . . . zł 26.—
- H. Sienkiewicz*: TRYLOGIA. Najtańsze wydanie w formie kieszonkowej z 4 mapkami i skorowidzami . . . . . zł 15.—
- H. Sienkiewicz*: KRZYŻACY. Najtańsze wydanie w formie kieszonkowej z mapką i skorowidzem . . . . . zł 5.—

Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.

KUPUJCIE U ŹRÓDŁA!

**ZESZYTY SZKOLNE
BRULIONY
BLOKI RYSUNKOWE
ORAZ WSZELKIE
PRZYBORY PIŚMIENNE**

Sprzedaje najtaniej firma:

EDWARD ZIMNY

L W Ó W
ULICA BATOREGO L. 12
TELEFON Nr 248-75

●
F I L I A :
ULICA ZYBLIKIEWICZA 43
TELEFON Nr 116-36

Powyższy znak oznacza polskie pochodzenie towaru

Dla spółdzielni szkolnych ceny najniższe
Za poręką Dyrekcji udziela się dogodnego kredytu

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należytości wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelička 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego Lwów ul. Leona Sapięhy 71, telefon 204-96.